

**UCHWAŁA NR LIV/373/2024
RADY POWIATU SZTUMSKIEGO**

z dnia 23 lutego 2024 r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu korekcyjno-
edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową na lata
2024-2028”**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz art. 12 pkt. 8a ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024r. poz. 107 ze zm.) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r., poz. 1249 ze zm.) Rada Powiatu Sztumskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy program korekcyjno- edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2028” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały traci moc uchwała Nr XXX/229/2021 Rady Powiatu Sztumskiego z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2022-2025”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sztumskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Sztumskiego

Dariusz Browarczyk

Załącznik do
Uchwały Nr LIV/373/2024
Rady Powiatu Sztumskiego
z dnia 23 lutego 2024r.

**POWIATOWY PROGRAM
KOREKCYJNO - EDUKACYJNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH
PRZEMOC DOMOWĄ NA LATA 2024 – 2028**

Sztum 2024r.

Spis treści

Wstęp	3
I. Podstawa prawna	3
II. Adresaci programu	4
III. Cele programu	4
IV. Diagnoza społeczna	5
1. Charakterystyka powiatu sztumskiego	5
2. Skala zjawiska przemocy na terenie powiatu sztumskiego	6
V. Realizacja programu	9
1. Realizator programu	9
2. Partnerzy programu	9
3. Osoby prowadzące program	9
4. Zadania związane z realizacją programu:	10
5. Czas i miejsce realizacji programu	10
6. Promocja programu	11
VI. Nabór i selekcja uczestników do programu.....	11
VII. Diagnoza wstępna i pogłębiona uczestników programu	12
VIII. Reguły uczestnictwa w programie.....	13
IX. Sposób realizacji programu	13
X. Zarys treści merytorycznych programu	14
XI. Dokumentacja programu	15
XII. Zakładane rezultaty	16
XIII. Monitoring i Ewaluacja	16
XIV. Sposób i częstotliwość prowadzenia sprawozdawczości	17
XV. Źródło finansowania programu	17
XVI. Zagrożenia dla realizacji programu	17
XVII. Podsumowanie.....	18
Spis Tabel:	19

Wstęp

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazuje, iż do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Potrzeba opracowania programu wynika również z uzupełnienia działań mających na celu przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Sztumskim.

Głównym celem niniejszego programu, jaki i również poprzednich jego edycji, jest przeciwdziałanie przemocy, poprzez skuteczną pomoc ofiarom przemocy domowej oraz osobom stosującym przemoc.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową należy opracować w celu wdrożenia oddziaływań, które będą miały na celu powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed dalszym jej stosowaniem oraz uznania przez nią swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy oraz zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów domowych bez jej stosowania.

Ponadto celem programu jest również upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy osobom stosującym przemoc domową.

Niniejszy program jest spójny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 i Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie Sztumskim na lata 2024- 2028.

I. Podstawa prawna

Podstawę prawną do opracowania programu stanowi:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach.

Niniejszy program, jest również spójny z następującymi programami:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030.
- Powiatowym programem przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej w powiecie sztumskim na lata 2024-2028.

Inne:

- Rekomendacje Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego dla podmiotów prowadzących program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową.

II. Adresaci programu

Adresatami niniejszego Programu korekcyjno-edukacyjnego są przede wszystkim osoby dorosłe (zarówno kobiety jak i mężczyźni), stosujące przemoc domową, dlatego warunkiem uczestnictwa w programie jest uznanie przez te osoby faktu stosowania przemocy.

W programie mogą brać udział między innymi osoby, które:

- z własnej inicjatywy zgłoszą się do uczestnictwa w programie lub zostaną zmotywowane przez instytucje wspierające rodzinę,
- stosują przemoc domową, kierowane przez Zespół Interdyscyplinarny na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej - członkowie rodzin, wobec których została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”,
- zostały skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, wobec których Sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując ich do uczestnictwa w programie,
- rodzice, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypełniania funkcji rodzicielskich.

III. Cele programu

1. Cel główny:

- niwelowanie zjawiska przemocy domowej oraz pomoc sprawcom w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację.

2. Cele szczegółowe:

- a) zmiana przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- b) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- c) rozwijanie umiejętności samokontroli i współzycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- d) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- e) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- f) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- g) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- h) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- i) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

IV. Diagnoza społeczna

W celu wskazania grupy odbiorców niniejszego programu, poniżej zostały przedstawione dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy na terenie powiatu sztumskiego, pozyskane od między innymi takich instytucji jak: policja, sąd, prokuratura, ośrodki pomocy społecznej. Dane te będą obejmowały następujący okres od 2022r. do 30.06.2023r. i pozwolą na wskazanie wyżej wspomnianej grupy.

1. Charakterystyka powiatu sztumskiego

Powiat Sztumski położony jest we wschodniej części województwa pomorskiego i sąsiaduje z powiatem malborskim, kwidzyńskim, tczewskim, jak i również trzema powiatami województwa warmińsko-mazurskiego tj. powiatem elbląskim, ostródzkim i iławskim.

W skład powiatu wchodzi 5 gmin: Sztum (gmina miejsko-wiejska), Dzierzgoń (gmina miejsko-wiejska), Stary Targ (gmina wiejska), Stary Dzierzgoń (gmina wiejska), Mikołajki Pomorskie (gmina wiejska).

Obszar powiatu wynosi 781 km² (73 055 ha), co stanowi 3,74 % całości powierzchni województwa pomorskiego.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 30.06.2023r. na terenie powiatu sztumskiego zamieszkuje ok. 38 527 osób, z czego 50,17% stanowią kobiety, a 49,83% mężczyźni. Liczba ludności powiatu sztumskiego stanowi 1,63 % ludności województwa.

Liczba mieszkańców powiatu sztumskiego zamieszkałych na terenie miejskim wynosi 14 137 osób, natomiast na terenie wiejskim 24 390 osób.

Struktura ludności powiatu sztumskiego przedstawiała się następująco:

- osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 18,72%,
- osoby w wieku produkcyjnym stanowią 59,44%,
- osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 21,84%.

Tabela 1. Liczba mieszkańców powiatu sztumskiego z podziałem na gminy, płeć i wiek.

Gmina	Liczba ogólna	Kobiety od 18 do 59 lat	Mężczyźni od 18 do 64 lat	Dzieci od 0 do 17 lat		Osoby starsze	
				Dziewczynki	Chłopcy	Kobiety od 60 lat	Mężczyźni od 65 lat
Sztum	17 110	4 615	5 393	1 531	1 585	2 563	1 423
Stary Targ	5 902	1 612	1 973	522	633	753	409
Stary Dzierzgoń	3 436	933	1 115	308	318	478	284
Mikołajki Pomorskie	3 368	905	1 080	328	397	424	234
Dzierzgoń	8 711	2 387	2 888	755	835	1 216	630
Łącznie:	38 527	10 452	12 449	3 444	3 768	5 434	2 980

Źródło: Opracowano na podstawie danych GUS – stan na 30.06.2023r.

Stopa bezrobocia w powiecie wyniosła na dzień 31.12.2023r. wyniosła 5,1%. Stopa bezrobocia dla województwa wynosi 4,6% dla kraju wynosi 5,1%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie sztumskim wynosiła 565 osób, w tym 71,5% stanowiły kobiety, 28,5% mężczyźni. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności powiatu wyniósł 0,51%.

2. Skala zjawiska przemocy na terenie powiatu sztumskiego

Tabela 2. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”

Lp.	Nazwa instytucji	rok		razem
		2022	od 01.01.2023 do 30.06.2023	
1	KPP w Sztumie	76	38	114
2	MGOPS w Sztumie	58	39	97
3	MOPS w Dzierzgoniu	42	23	65
4	GOPS w Starym Dzierzgoniu	11	4	15
5	GOPS w Mikołajkach Pomorskich	4	3	7
6	GOPS w Starym Targu	18	8	26
Łącznie:		209	115	324

Źródło: Opracowanie na podstawie danych uzyskanych od KPP oraz OPS z terenu powiatu sztumskiego.

Powyższe dane wskazują, że w roku 2022 zostało wypełnionych przez powyższe instytucje 209 „Niebieskich Kart”, natomiast w roku 2023 – 115, tutaj należy wskazać, że dane obejmujące rok 2023, są danymi za okres od 01.01.2023r. do 30.06.2023r.

Tabela 3 Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” według miejsca zamieszkania

Lp.	Nazwa instytucji	rok		razem
		2022	od 01.01.2023 do 31.12.2023	
1	Miasto	32	37	69
2	Wieś	44	35	79
Łącznie:		76	72	148

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych uzyskanych od KPP w Sztumie.

Analiza danych zawartych w tabeli nr 3 wskazuje, że w roku 2023 nastąpił spadek zachowań przemocowych na terenie wiejskim i w porównaniu do roku 2022 i jest to spadek o 11,4%. Natomiast na terenie miejskim w 2023r. zarejestrowano wzrost sytuacji przemocowych w porównaniu do roku 2022 i jest o wzrost o 7,2%. Dane za rok 2023 obejmują okres od 01.01.2023r. do 31.12.2023r.

Tabela 4. Liczby osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową.

Lp.	Nazwa instytucji	rok		razem
		2022	od 01.01.2023 do 31.12.2023	
1	Mężczyźni	71	64	135
2	Kobiety	5	11	16
Łącznie:		76	75	151

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych uzyskanych od KPP w Sztumie.

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 4 widoczne jest, że najczęściej sprawcami przemocy domowej są mężczyźni. Dane wskazują, że nastąpił spadek mężczyzn, którzy byli sprawcami przemocy, w porównaniu do roku 2022 jest to spadek o 5,2%. Odmienna sytuacja jest w stosunku do kobiet, gdzie nastąpił wzrost zachowań przemocowych, w porównaniu do roku 2022 zarejestrowano wzrost o 37,5%. Dane za rok 2023 obejmują okres od 01.01.2023r. do 31.12.2023r.

Tabela 5. Rodzaje przemocy na terenie powiatu sztumskiego

Lp.	Nazwa instytucji	rok		razem
		2022	od 01.01.2023 do 31.12.2023	
1	Fizyczna	71	62	133
2	Psychiczna	70	63	133
3	Seksualna	0	0	0
4	Innego rodzaju przemoc	1	0	1
Łącznie:		142	125	267

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych uzyskanych od KPP w Sztumie.

Analiza tabeli nr 5 wskazuje, że w 2023 roku nastąpił spadek zachowań przemocowych w porównaniu do roku 2022. Jeżeli chodzi o przemoc psychiczną, to zauważalny jest spadek o 5,3%, a przemocy fizycznej o 6,8%. W roku 2022 odnotowano jeden przypadek jako – inny rodzaj przemocy.

Tabela 6. Ilość powołanych grup roboczych przez OPS.

Lp.	Nazwa instytucji	rok		razem
		2022	od 01.01.2023 do 30.06.2023	
1	MGOPS w Sztumie	53	41	94
2	MOPS w Dzierzgoniu	55	23	78
3	GOPS w Starym Dzierzgoniu	11	8	19
4	GOPS w Mikołajkach Pomorskich	10	5	15
5	GOPS w Starym Targu	25	9	34
Łącznie:		154	86	240

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych uzyskanych od OPS z terenu powiatu sztumskiego.

Dane zawarte w tabeli nr 6 przedstawiają ilość powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, które podejmowały działania na terenie powiatu sztumskiego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela 7. Sprawcy przemocy domowej skierowani do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

Lp.	Nazwa instytucji	rok 2022		od I do VI.2023	
		ogólna liczba osób	sprawcy przemocy	ogólna liczba osób	sprawcy przemocy
1	GKRPA w Sztumie	34	7	17	8
2	GKRPA w Starym Dzierzgoniu	9	1	2	1
3	GKRPA w Mikołajkach Pomorskich	11	2	6	2
4	GKRPA w Starym Targu	16	8	9	3
Łącznie:		70	18	34	14

Źródło: Opracowane na podstawie danych statystycznych GKRPA z terenu powiatu sztumskiego.

Jak wynika z analizy powyższej tabeli nr 7 w roku 2022 do GKRPA zostało skierowanych ogółem 70 osób, z czego 18 osób było sprawcami przemocy. Natomiast w okresie od I do VI 2023r. ogółem skierowanych zostało 34 osoby, z czego 14 osób było sprawcami przemocy domowej. Dane statystyczne wykazały również, że w roku 2022 GKRPA złożyły 8 wniosków do Sądu o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu dla osób nadużywających alkoholu będącymi sprawcami przemocy domowej, w okresie I-VI.2023r. były to 2 wnioski.

Według danych statystyczne uzyskanych od Prokuratury Rejonowej w Kwidzynie dotyczących powiatu sztumskiego w analizowanych ramach czasowych z art. 207kk prowadzonych było 55 postępowań z czego 30 w roku 2022 oraz 25 w okresie od 01.01.2023r. do 30.06.2023r. Dane te wskazują również, że w roku 2022 cztery postępowania zakończyły się aktem oskarżenia, kolejne cztery zakończono zastosowaniem środków zapobiegawczych oraz dwa zakończyły się wydaniem nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną, a szesnaście zakończyło się umorzeniem postępowania. Dane dotyczące okresu od 01.01.2023r. do 30.06.2023r. pokazują, że w tym okresie dwa postępowania zakończyły się aktem oskarżenia, trzy zakończono zastosowaniem środków zapobiegawczych, jeden zakończył się wydaniem nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną, a osiemnaście zakończyło się umorzeniem postępowania.

Z danych pozyskanych od Sądu Rejonowego w Kwidzynie dotyczących liczby wydanych orzeczeń w związku z art. 207 kk. wynika, że w analizowanym okresie zostało osądzonych 27 osób, z czego 9 osób otrzymało wyroki skazujące. Z pośród osób, które otrzymały wyroki skazujące 8 osób otrzymało wyroki kary pozbawienia wolności.

Tabela 8. Liczba osób, które uczestniczyły w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową (PKE).

Rok:	2019	2020	2021	2022	Razem
Liczba osób, które przystąpiły do programu	12	6	7	5	30
Liczba osób, które ukończyły program	8	5	4	2	19

Źródło: Opracowane własne.

W powyższej tabeli nr 8 przedstawione zostały dane statystyczne dotyczące uczestników PKE. Jak wynika z analizy powyższych danych 63,33% uczestników ukończyło powyższy program, a 36.67% nie. Uczestnikami programu są w większości osoby, które zgłosiły się dobrowolnie.

Tabela 9. Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Rok:	2020	2021	2022	I-VI.2023
Sąd Rejonowy w Kwidzynie	0	0	0	0
M-GOSP w Sztumie	25	10	1	3
MOPS w Dzierzgoniu	0	2	0	0
GOPS w Starym Targu	1	1	0	0
GOPS w Starym Dzierzgoniu	0	0	0	0
GOPS w Mikołajkach Pomorskich	8	4	0	0
Razem:	34	17	1	3

Źródło: Opracowanie na podstawie danych uzyskanych od OPS z terenu powiatu sztumskiego oraz od Sądu Rejonowego w Kwidzynie.

Dane zawarte w powyższej tabeli nr 9 wskazują, że nastąpił bardzo duży spadek osób kierowanych do uczestnictwa w przedmiotowym programie. Ważną kwestią jest też to, iż zgłoszenie się i udział w PKE do III kwartału 2023r. było dobrowolne, w związku z czym bardzo duży odsetek osób kierowanych przez instytucji, między innymi wymienione w powyższej tabeli, nie zgłaszało się do uczestnictwa w nim.

Analiza wyżej przedstawionych danych statystycznych wskazuje na to, że aby skutecznie działać w zakresie przeciwdziałania przemocy, zasadne jest realizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, których głównym celem jest niwelowanie zjawiska przemocy domowej oraz pomoc sprawcom w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację. Powyższe dane oraz zmiany jakie nastąpiły w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazują na konieczność zapewnienia tego typu oddziaływań.

Analiza powyższych danych pozwala również na wskazanie grupy odbiorców niniejszego programu i będą to w szczególności:

- osoby wobec, których Sąd zastosował tego typu środek karny na podstawie art. 207 kk.,
- osoby kierowane przez grupę diagnostyczno-pomocową działającą przy zespole interdyscyplinarnym,

jak i również:

- osoby, zgłaszające się samodzielnie do uczestnictwa w programie.

V. Realizacja programu

1. Realizator programu

- Realizatorem programu jest Powiat Sztumski. Zadania z powyższego zakresu w imieniu Powiatu wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie może zlecić przeprowadzenie niniejszego programu podmiotowi zewnętrznemu, posiadającemu odpowiednie uprawnienia oraz kwalifikacje.

2. Partnerzy programu

Program realizowany będzie we współpracy z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, tj.:

- ośrodkami pomocy społecznej,
- zespołami interdyscyplinarnymi,
- Zespołem Sądowej Służby Kuratorskiej,
- Komendą Powiatową Policji w Sztumie,
- Sądem Rejonowym w Kwidzynie,
- Prokuraturą Rejonową w Kwidzynie,
- Gminnymi Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizacjami pozarządowymi,
- rodzinami uczestników programu.

3. Osoby prowadzące program

Zgodnie z § 6 Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową są prowadzone przez osoby:

a) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej
lub

b) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:

- psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji,

lub

c) będące terapeutami lub psychoterapeutami;

d) posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,

e) posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

4. Zadania związane z realizacją programu:

- rekrutacja uczestników,
- nadzór nad realizacją programu zgodnie z założonymi celami i zakładanymi rezultatami,
- obsługa finansowa programu,
- monitoring programu,
- współpraca z partnerami w zakresie realizacji programu.

5. Czas i miejsce realizacji programu

- Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową realizowany będzie w latach 2024-2028.
- W ciągu roku kalendarzowego zakłada się przeprowadzenie jednej edycji programu, a realizacja programu uzależniona będzie w głównej mierze od przyznanych przez Wojewodę Pomorskiego środków finansowych z budżetu państwa.
- Zakłada się, że zajęcia dla uczestników programu będą odbywać się w siedzibie PCPR w Sztumie tj. pod następującym adresem: Os. Sierakowskich 15, 82-400 Sztum w pomieszczeniu dostosowanym do prowadzenia zajęć grupowych i odpowiednio wyposażonym.
- Ostateczną decyzję o realizacji programu w danym roku kalendarzowym podejmować będzie każdorazowo Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie.

- Program może być realizowany w miejscu, w którym udziela się wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, pod warunkiem jednak, że w pierwszej kolejności zapewnione zostanie bezpieczeństwo osobom doznającym przemocy domowej (między innymi możliwość swobodnego opuszczenia lokalu, bez styczności z osobami stosującymi przemoc).

6. Promocja programu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie będzie informowało o uruchomieniu naboru uczestników do niniejszego programu poprzez:

- ogłoszenie o realizacji programu na stronie internetowej PCPR oraz Starostwa Powiatowego w Sztumie,
- poinformowanie partnerów programu o wdrożeniu programu.

VI. Nabór i selekcja uczestników do programu

Adresatami niniejszego programu są osoby pełnoletnie stosujące przemoc domową, dlatego warunkiem przyjęcia do udziału w programie, jest uznanie przez te osoby faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

Rekrutacja uczestników do niniejszego programu, prowadzona będzie we współpracy z partnerami programu.

Z uwagi na fakt, iż środki na realizację oddziaływań zapewnia budżet państwa, do udziału w programie można rekrutować także mieszkańców innych powiatów.

Program swoim zasięgiem obejmował będzie w pierwszej kolejności osoby z terenu powiatu sztumskiego.

Do programu kwalifikowane będą w szczególności:

- osoby kierowane przez sąd, skazani za przestępstwo z art. 207 §1 KK lub inne przeciwko rodzinie, opiece (ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy), korzystający z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- osoby kierowane przez Zespół Interdyscyplinarny,
- osoby kierowane przez Policję, objęte procedurą Niebieskich Kart,
- osoby kierowane przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne instytucje,
- osoby samodzielnie zgłaszające chęć uczestnictwa w programie.

W programie odmawia się uczestnictwa osobom:

- z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi,
- z przejawiającymi cechy osobowości nieprawidłowej, w tym antyspołecznej czy osobowości z pogranicza,
- chorym psychicznie (mają zdiagnozowaną chorobę psychiczną),
- uzależnionym od alkoholu lub innych środków odurzających i nie przeszły terapii (w przypadku jednoczesnego uczestnictwa w terapii uzależnień należy rozważyć wraz z terapeutą uzależnień czy na danym etapie leczenia nie byłoby zasadnym włączenie do grupy danej osoby),
- które są nałogowymi hazardzistami,
- które nie są sprawcami przemocy domowej.

Odmowa udziału w programie ma miejsce w czasie wstępnej diagnozy, która jest pierwszym etapem realizacji programu.

Uzyskane informacje od uczestników programu dotyczące ich życia osobistego powinny być objęte zasadą poufności, z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów niezgodnych z prawem.

Jeżeli osoba stosująca przemoc domową nie będzie mogła uczestniczyć w programie na terenie powiatu sztumskiego np. z powodu: zakończenia programu, braku nowej rekrutacji, itp., takiej osobie udzieli się informacji o innych miejscach, w których realizowany jest obecnie program korekcyjno-edukacyjny.

VII. Diagnoza wstępna i pogłębiona uczestników programu

1. Diagnoza wstępna

Obejmuje wstępne rozpoznanie, w ramach spotkań indywidualnych na początku realizacji programu, w celu określenia motywacji uczestnika do zmiany oraz oszacowania potencjału do ukończenia programu i realizacji jego założeń.

W ramach wstępnego rozeznania diagnostycznego, które będzie udokumentowane pisemnie, uwzględnia się m.in.:

- rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- motywację uczestnika do wzięcia udziału w programie,
- czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- funkcjonowanie uczestnika w społeczeństwie, rodzinie (aktualne i w przeszłości),
- kontakt z wymiarem sprawiedliwości,
- diagnozę osobowości oraz stanu psychicznego,
- doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
- historię pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,

2. Diagnoza pogłębiona

Pogłębiona diagnoza dokonywana będzie po ok. 25 godzinach uczestnictwa osoby w programie. Diagnoza pogłębiona będzie dokumentowana w formie pisemnej.

W zakresie powyższej diagnozy uwzględnia się m.in.

- historię relacji, w których występuje przemoc,
- historię interwencji związanych z przemocą,
- historię pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
- doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
- historię agresywnych i przemocowych zachowań w innych sytuacjach życiowych,
- kontakty z wymiarem sprawiedliwości,
- historię edukacyjną i zawodową,
- charakterystykę szczegółowych zachowań i postaw przemocowych.

VIII. Reguły uczestnictwa w programie

Osoby biorące udział w programie, na czas uczestnictwa w nim powinni zobowiązać się do przestrzegania następujących zasad tj.:

- a. zadeklarować swój udział w programie i uczestnictwo w zajęciach poprzez podpisanie kontraktu,
- b. informować o planowanych nieobecnościach,
- c. nie stosować przemocy w kontaktach z członkami rodziny i innymi osobami,
- d. poszanować zasady współżycia społecznego,
- e. zobowiązać się do powstrzymywania się od spożywania alkoholu oraz zażywania środków psychoaktywnych,
- f. wyrażenie zgody prowadzącemu program na kontakt z rodziną uczestnika programu tj. żoną/mężem, partnerką/partnerem, matką/ojcem, poszkodowaną/nym.
- g. wyrazić zgodę na badanie ewaluacyjne na zakończenie programu i badania monitorujące w trakcie trwania Programu oraz po jego zakończeniu przez 3 lata.

Niedostosowanie się do powyższych zasad, w tym brak wcześniejszej informacji o nieobecnościach, może skutkować wyłączeniem uczestnika z uczestnictwa w programie.

Za uczestnika programu uznaje się wyłącznie osobę, która pozytywnie przejdzie działania kwalifikacyjne, podpisze kontrakt i rozpocznie spotkania programowe.

Uczestnictwo w programie jest bezpłatne.

IX. Sposób realizacji programu

Program korekcyjno-edukacyjny będzie realizowany przede wszystkim w formie zajęć grupowych, w małych grupach maksymalnie do 17 osób oraz dodatkowo w formie zajęć indywidualnych. Zajęcia grupowe powinny jednak przeważać.

❖ Zajęcia grupowe:

celem tych zajęć jest przekazanie uczestnikom wiedzy na temat szeroko rozumianej przemocy. W szczególności omówienie definicji przemocy oraz jego form i skutków, analiza źródeł i przyczyn stosowania przemocy, uświadomienie znaczenia i funkcji rodziny w życiu człowieka, wskazanie właściwych metod wychowawczych.

❖ Zajęcia indywidualne:

celem tych zajęć jest kwalifikacja uczestnika do zajęć założonych w bloku tematycznym. Rozmowa ma charakter orientacyjny, skierowany na ocenę uczestnika pod względem używania przez niego przemocy i siły, przyznania się do tego oraz sprawdzanie świadomości uczestnika, o tym, że potrzebuje pomocy. Kandydat na pierwszym spotkaniu wypełnia Kwestionariusz Historii Przemocy. Następnie po udziale w spotkaniach grupowych, uczestnik będzie brał udział w podsumowującym spotkaniu indywidualnym w celu sprawdzenia przedstawianej wiedzy oraz kontroli jego zachowania pod kątem zaprzestania stosowania przemocy wobec bliskich mu osób.

Łączny czas trwania programu obejmuje od 60 do maksymalnie 120 godzin. Przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie mogą być dłuższe niż 1 tydzień.

Rekomenduje się prowadzenie programu przez dwie osoby, najlepiej kobietę i mężczyznę.

W wyjątkowych sytuacjach, program korekcyjno-edukacyjny może być realizowany w formie spotkań indywidualnych. Wymaga to wcześniejszego uzgodnienia z Wojewodą.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne w formie indywidualnej mogą być realizowane również w stosunku do pojedynczych osób. Należy wówczas w dokonywanej diagnozie uzasadnić wybór takiej formy pracy z osobą stosującą przemoc domową.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową mogą być prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

Udział w grupie korekcyjno-edukacyjnej musi być poprzedzony podpisaniem kontraktu, który określa zasady uczestnictwa w programie.

W celu uznania, że osoba ukończyła program, wymagane jest uczestnictwo w co najmniej 75% godzin różnych oddziaływań (indywidualnych i grupowych).

X. Zarys treści merytorycznych programu

Zasadniczą część programu stanowi:

- a) edukacja - przekazywanie wiedzy odbywa się w sposób aktywizujący uczestników, między innymi przez prowadzenie otwartej dyskusji oraz odwoływanie się do indywidualnych doświadczeń,
- b) praca nad rozpoznawaniem i zmianą przekonań i postaw osobistych poprzez analizę sytuacji przedstawionych w programie oraz swoich własnych sytuacji życiowych,
- c) ćwiczenia nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania w grupie.

Ogólna tematyka spotkań grupowych zakłada zajęcia z zakresu:

- nie używania przemocy i analizowanie przemocy fizycznej,
- definiowanie niezastraszającego zachowania i analizowanie zastraszania i ośmieszania,
- szacunek i analizowanie przemocy emocjonalnej,
- zaufanie i wsparcie, a izolacja,
- szczerłość i odpowiedzialność oraz analizowanie zaprzeczania, pomniejszania i obwiniania,
- szacunek seksualny i analizowanie przemocy seksualnej,
- definiowanie partnerstwa, analizowanie męskich przywilejów, przemocy ekonomicznej i wykorzystywania dzieci,
- negocjacji i sprawiedliwości, analiza wymuszania i grożenia.

Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne przygotowują szczegółowy konspekt prowadzonych zajęć, uwzględniając założenia programowe.

Tematyka spotkań musi być zgodna ze standardami prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, będącymi jednocześnie celami szczegółowymi niniejszego programu.

Program korekcyjno-edukacyjny nie gwarantuje przerwania przemocy w stu procentach, brak jest jednak jednego modelu pracy, który dawałby taki sukces. Istnieje zatem pewien proces zmian, kolejne etapy, przez które przechodzi osoba stosująca przemoc w swoim indywidualnym tempie przede wszystkim początkowo poprzez intensyfikowanie ambiwalencji, która poprzedza decyzję o zmianie zachowań na bezpieczne dla rodziny uczestnika programu. Przejęcie odpowiedzialności za stosowanie przemocy jest immanentnym warunkiem do jej przerwania.

XI. Dokumentacja programu

1. dokumentacja rekomendowana przez Pomorski Urząd Wojewódzki:

- plan zawierający terminy i czas poszczególnych spotkań oraz poruszaną na nich tematykę;
- listy obecności z własnoręcznymi podpisami uczestników oraz prowadzących,
- karty ze sformułowaną diagnozą (wstępną, pogłębioną);
- notatki, protokoły lub inne dokumenty potwierdzające monitoring (w tym ustalenia poczynione z krewnymi uczestnika programu);
- dokument z wnioskami po dokonanej ewaluacji programu;
- faktury wydatkowanych środków;
- dokumenty potwierdzające kwalifikacje i staż pracy prowadzących program;
- inne, w zależności od podejmowanych działań.

2. pozostała dokumentacja:

- pismem skierowanie przez instytucję lub pismem prośba potencjalnego uczestnika o możliwość uczestnictwa w programie,
- zgoda na przetwarzanie danych osobowych RODO,
- kontrakt, który określa zasady uczestnictwa w programie,
- korespondencja z urzędami i uczestnikami,
- zaświadczenie potwierdzające zgłoszenie się oraz ukończenie programu – *uczestnicy otrzymają zgodnie z wzorem, o którym mowa w Rozporządzeniu z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach,*
- inne dokumenty potwierdzające prowadzenie działań w ramach programu.

Jeżeli prowadzenie programu zostanie powierzone podmiotowi zewnętrznemu, dokumentacja jaka zostanie stworzona w toku realizacji zadania, po jego zakończeniu zostanie przez ten podmiot przekazana do PCPR w Sztumie.

XII. Zakładane rezultaty

Działania diagnostyczne, edukacyjne i ćwiczenia mają przyczynić się do:

- uświadomienia sprawcy, czym jest przemoc,
- uzyskania przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji,
- nabycie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć,
- nabycie umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych.

XIII. Monitoring i Ewaluacja

1. Przebieg i efekty programu, objęte są badaniami monitorującymi w trakcie trwania programu oraz po jego zakończeniu przez okres 3 lat.
2. W trakcie trwania programu, monitoring zachowań uczestników będzie realizowany przez osobę prowadzącą program.
3. Po zakończeniu programu, monitoring przeprowadzać będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie przy współpracy partnerami programu oraz rodziną uczestnika, jeden raz w roku.
4. Na ostatnim spotkaniu dokonywane będzie podsumowanie uczestnictwa w programie i wypełnienie ankiety ewaluacyjnej.
5. Metody ewaluacji i monitoringu:
  - ankieta,
  - obserwacja,
  - rozmowa,
  - wywiad swobodny nieustrukturyzowany.
6. Ewaluacja programu będzie polegać na zbieraniu następujących danych:
  - liczby edycji programu zrealizowanych w danym roku kalendarzowym,
  - liczba osób, które zgłosiły się oraz zostały zgłoszone do udziału w programie,
  - liczby osób, które przystąpiły do programu,
  - liczby osób, które ukończyły program,
  - liczby osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych.

XIV. Sposób i częstotliwość prowadzenia sprawozdawczości

1. Podmiot odpowiedzialny za sprawozdawczość:
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie.
2. Termin sporządzania i termin przedłożenia organowi nadzorującemu oraz organ nadzorujący:
  - Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie będzie przedkładał Zarządowi oraz Radzie Powiatu Sztumskiego roczne sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie stanowiło integralną część corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie.

XV. Źródło finansowania programu

Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej środki finansowe na realizację programu zapewnia budżet państwa.

Realizacja programu, uzależniona jest od wysokości środków przekazanych samorządowi powiatowemu w formie dotacji z budżetu państwa.

Zakłada się również możliwość finansowania ze środków własnych powiatu oraz ze środków zewnętrznych.

XVI. Zagrożenia dla realizacji programu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie przystępując do realizacji niniejszego programu, rozważyło również kwestie dotyczące przeszkód, które mogą zaistnieć podczas jego realizacji i mieć zarówno negatywne skutki dla przebiegu całego programu jaki i jego poszczególnych części.

Utrudnienia, które potencjalnie mogą wystąpić podczas realizacji programu są uwarunkowane zarówno względami zewnętrznymi jaki i jednostkowymi.

Do czynników zewnętrznych niewątpliwie będą należeć między innymi:

- niewystarczające środki na realizację programu,
- brak osób, które prowadziłyby oddziaływanie - w szczególności brak osób, które mają udokumentowany, co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- niechęć instytucji do kierowania sprawców do uczestnictwa w programie,
- trudności uczestników w dotarciu do miejsca, w którym odbywa się program,
- niską świadomość społeczną w zakresie oddziaływań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Do czynników jednostkowych należeć będą między innymi:

- uzależnienia,
- niechęć do uczestnictwa w zajęciach,
- niechęć uczestników programu do podjęcia działań mających na celu zmianę zachowań,
- brak możliwości uczestniczenia w programie ze względu na tryb pracy.

XVII. Podsumowanie

Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową na terenie powiatu sztumskiego jest elementem całego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Dla skutecznego niwelowania przemocy niezbędne są działania dwutorowe, tj. w stosunku do ofiar przemocy i równocześnie w stosunku do sprawców przemocy. Realizacja niniejszego programu stwarza możliwości redukcji zachowań przemocowych u sprawców. Przypuszczać należy, iż przy systematycznym uczestniczeniu osób w spotkaniach nastąpi zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową. Jednakże specyfika adresatów programu niesie ze sobą pewne zagrożenia, w szczególności co do realizacji zamierzonych celów. Wynikają one głównie z systematycznego uczestnictwa w zajęciach, aktywności na spotkaniach oraz motywacji do zmian i poprawy zachowań w stosunku do członków rodziny.

W osiągnięciu celu programu korekcyjno-edukacyjnego niezbędna jest współpraca jednostek działających w obszarze pomocy społecznej i wskazanych w programie jako partnerów. Po zakończeniu programu istotne jest również prowadzenie monitoringu rodziny, w której występowało zjawisko przemocy. Tak, więc przy zaangażowaniu jednostek w trakcie realizacji programu oraz po jego zakończeniu sądzić należy, iż skala zjawiska przemocy na terenie Powiatu Sztumskiego zostanie zmniejszona.

Spis Tabel:

Tabela 1. Liczba mieszkańców powiatu sztumskiego z podziałem na gminy, płeć i wiek.	5
Tabela 2. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	6
Tabela 3 Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” według miejsca zamieszkania	6
Tabela 4. Liczby osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową.	6
Tabela 5. Rodzaje przemocy na terenie powiatu sztumskiego	7
Tabela 6. Ilość powołanych grup roboczych przez OPS.	7
Tabela 7. Sprawcy przemocy domowej skierowani do GKRPA	7
Tabela 8. Liczba osób, które uczestniczyły w programie korekcyjno-edukacyjnym.....	8
Tabela 9. Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w PKE.....	8

UZASADNIENIE

W związku z wejściem w życie z dniem 1 czerwca 2023r. zmian do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zasadne jest opracowanie powiatowego programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi. Opracowanie programu należy do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej, zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Głównym celem „Powiatowego programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2028” jest niwelowanie zjawiska przemocy domowej oraz pomoc sprawcom w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację. Osiągnięcie wyżej wymienionego celu będzie możliwe poprzez realizację odpowiednich działań psychoedukacyjnych ukierunkowanych na zmianę zachowań osób stosujących przemoc, a także poprzez edukację sprawców przemocy. Działania te, zostały uwzględnione w przedmiotowym programie. W związku z powyższym, podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.